

การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9
อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
SCHOOL ADMINISTRATORS MANAGEMENT BASED ON THE FOUR IDDHIPADA
PRINCIPLES IN NETWORK CENTER 9 PHIMAI DISTRICT UNDER NAKHON
RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7

เจนณรงค์ จรมุ่งนอก¹, จารัส มุ่งเผือกกลาง²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Jannarong Jornmungnok¹, Chamrat MungfaoKlang²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 6704030302012@nmc.ac.th

(Received : 12 December, 2025; Edit : 15 December, 2025; accepted : 17 December, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 111 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 -1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1.การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, อิทธิบาท 4

Abstract

The purposes of this research were to study the management based on the Four Iddhipada Principles implemented by school administrators in Network Center 9, Phimai District, under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, and to compare the opinions toward the management based on the Four Iddhipada Principles of school administrators in the same area classified by position and educational level. The sample group consisted of 111 school administrators and teachers, determined according to Krejcie and Morgan's sampling table and selected through stratified random sampling. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire, which obtained an index of item-objective congruence ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient

of 0.80 for the entire instrument. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that

1.The management based on the Four Iddhipada Principles of school administrators in Network Center 9, Phimai District, under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, was found to be at a high level overall.

2. The comparison of management based on the Four Iddhipada Principles of school administrators in Network Center 9, Phimai District, under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, classified by position and educational level, showed statistically significant differences at the .05 level.

Keywords : School Administration, Four Iddhipada Principles

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อเป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าของประเทศชาติ สถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนเบ้าหลอม ที่จะหล่อหลอมเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นสถานศึกษาที่ดี ต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย และจิตใจให้เป็นผู้มีทักษะ ความรู้ ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตราที่ 54 วรรค 3 ระบุว่ารัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 โดยในหมวด 1 มาตราที่ 6 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมายในการสนับสนุนให้นาหลักพุทธธรรมทางศาสนา มาบูรณาการกับการ เรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและผู้สอนทั้งทาง ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงพระราชทานแด่ พณฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นเนื่องในโอกาสเข้าเฝ้ากราบบังคมทูลไต่ถามเสด็จอัฐิพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ.2544 ความตอนหนึ่งว่า “การปฏิรูปการศึกษา ไม่ใช่จะลอกเลียนแบบต่างประเทศมาทั้งหมด ให้นำองค์ความรู้ทางด้านศาสนาพุทธและ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย มาผสมผสานด้วย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2552 : 1)

สถานศึกษาทำหน้าที่เป็นแหล่งบ่มเพาะวิชาความรู้ทักษะชีวิตปลูกฝังและเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมอันดีแก่เยาวชนผู้ซึ่งจะเจริญเติบโตไปเป็นอนาคตของชาติ เพราะประเทศที่มีทรัพยากรมนุษย์สูงทั้งคุณภาพและปริมาณย่อมสามารถสร้างสรรคความเจริญให้แก่ประเทศชาติของตนได้เป็นอย่างดี จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาก็เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพทักษะชีวิตของผู้เรียน การบริหารสถานศึกษาอันเป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้นำในการกำหนดนโยบายและวางแผนงานในการพัฒนา สถานศึกษาในทุกมิติ ผู้บริหารจึงควรได้นำเอาหลักพุทธธรรม คือหลักอิทธิบาท 4 ประการ คือ 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ 4) วิมังสา อันเป็นหลักธรรมสำคัญที่เป็นเครื่องมือนำสู่ความสำเร็จสำหรับนักบริหาร มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา ในขอบข่ายภาระงานทั้ง 4 ด้านคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (วรภาส ประสมสุข และ นิพนธ์ กีนาวงศ์, 2550 : 65)

ผู้วิจัยอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มองเห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่ยังขาดองค์ความรู้ และความเข้าใจ ในเรื่องการนำเอาหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงานในทุก

มิติ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่บุคลากรในสถานศึกษา ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งการบริหารงานโดยใช้หลักคุณธรรมเป็นเครื่องมือด้วยมุ่งหมายให้ข้าราชการยึดหลักธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม เพื่อเป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าของประเทศชาติต่อไป

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำเอาหลักพุทธธรรมอันได้แก่หลักอริยปาท 4 ซึ่งเป็นพุทธวิธีในการบริหารโดยยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญมาบูรณาการใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะหลักอริยปาท 4 นั้นเป็นคุณธรรมสำหรับคนทำงานเป็นรากฐานนำสู่ความสำเร็จ หรือแปลงายๆว่าทางแห่งความสำเร็จ เปรียบเสมือนบันไดก้าวสู่ความสำเร็จ 4 ขั้น ได้แก่ ฉันทะ(ความพอใจในงาน) วิริยะ(ความขยันหมั่นเพียร) จิตตะ (ความเอาใจใส่ในงาน) วิมังสา(การคิดวิเคราะห์ใคร่ครวญหาเหตุและผล) และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อจักเป็นข้อมูลสารสนเทศใหม่นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

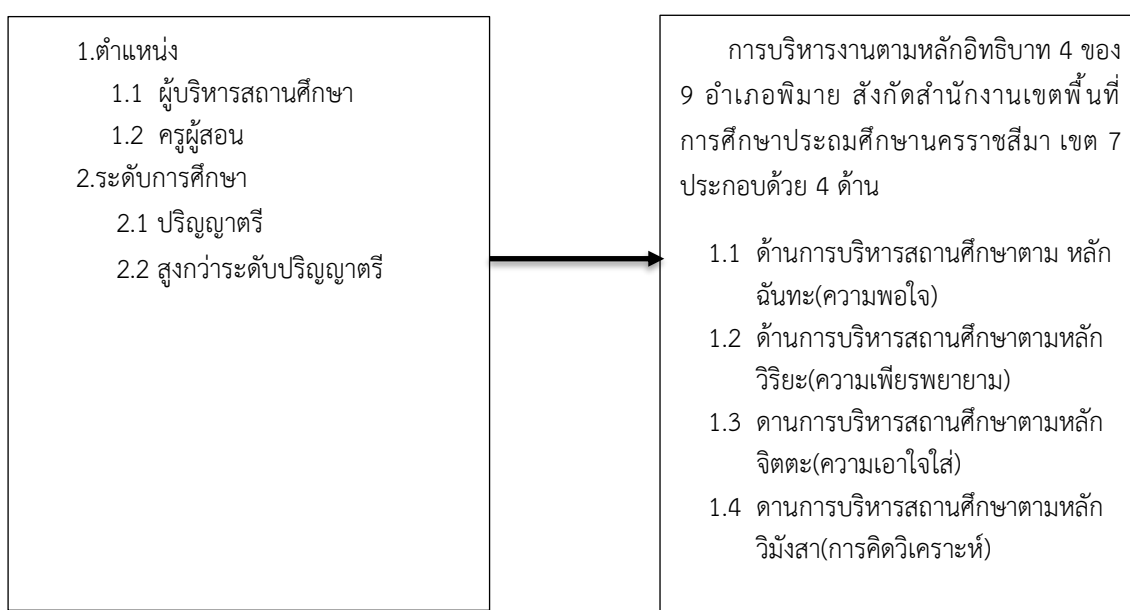
- 1.เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักอริยปาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
- 2.เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักอริยปาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักอริยปาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ตามแนวคิดของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) (2565)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยี่มา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยี่มา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 156 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 111 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (1970) และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่งและระดับการศึกษา
 - 1) ตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - (1) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - (2) ครูผู้สอน
 - 2) ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - (1) ระดับปริญญาตรี
 - (2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยี่มา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ตามแนวคิดของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) (2561) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้
 - 1) ดานการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ(ความพอใจ)
 - 2) ดานการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ(ความเพียรพยายาม)
 - 3) ดานการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ(ความเอาใจใส่)
 - 4) ดานการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา(การคิดวิเคราะห์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย
- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยี่มา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับดังนี้
- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 7 ตามแนวคิดของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) (2561) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจากพระมหาวิวัฒน์ วิวัฒนาเมธี (2561) ได้จำนวนแบบสอบถาม 40 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงก์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 7
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.80
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนของศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 7
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 111 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 7 ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเรื่องการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ (ความพอใจ)	3.96	0.21	มาก	3
2	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ (ความเพียรพยายาม)	3.90	0.22	มาก	4
3	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ (ความเอาใจใส่)	4.04	0.28	มาก	1
4	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา (การคิดวิเคราะห์)	4.02	0.24	มาก	2
ภาพรวม		4.00	0.15	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ(ความเอาใจใส่) รองลงมาคือด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา(การคิดวิเคราะห์) และด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ(ความพอใจ)ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ(ความเพียรพยายาม)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ(ความพอใจ)	3.96	0.13	3.96	0.22	-0.05	0.95
2	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ(ความเพียรพยายาม)	3.94	0.19	3.94	0.23	0.09	0.92
3	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ(ความเอาใจใส่)	4.34	0.27	3.99	0.25	4.98*	0.00

4	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา(การคิดวิเคราะห์)	4.09	0.19	4.00	0.12	1.29	0.19
ภาพรวม		4.08	0.12	3.97	0.14	2.78*	0.00

*p ≤ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ(ความเอาใจใส่) ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ(ความพอใจ)	3.95	0.23	3.98	1.30	-0.51	0.60
2	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ(ความเพียรพยายาม)	3.93	0.23	3.96	0.20	-0.51	0.61
3	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ(ความเอาใจใส่)	3.97	0.25	4.28	0.25	-5.44*	0.00
4	ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา(การคิดวิเคราะห์)	3.97	0.22	4.17	0.23	-3.78*	0.00
ภาพรวม		3.95	0.14	4.10	0.11	-4.51*	0.00

*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ (ความพอใจ) และด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ(ความเพียรพยายาม) ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย การบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.การบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอยะผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 นำหลักอริยบท 4 มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

ช่วยให้ผู้บริหารมีแนวทางในการพัฒนาตนเองและการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีแรงจูงใจภายใน การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ รวมทั้งช่วยให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป เป็นไปอย่างรอบคอบ โปร่งใส และเกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ หลักธรรมดังกล่าวยังสามารถส่งเสริมความร่วมมือของครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ช่วยให้เกิดความสำเร็จร่วมกันอย่างยั่งยืน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 การนำเอาหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียรพยายาม) จิตตะ (ความเอาใจใส่) และวิมังสา (การคิดวิเคราะห์) ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมสำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนไว้ โดย บุญมี แท่นแก้ว (2551) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักอิทธิบาท 4 ไว้ว่า เป็นธรรมอันเกี่ยวกับทางแห่งความสำเร็จ นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภาระงานทั้ง 4 ด้านในสถานศึกษา คือ ด้านงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา ศรเพชร ประจิตร มหา หิง และสมปอง ขาสิงห์แก้ว (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอภินันท์ กนต์สีโล (สิงมาดา), สุนทร สายคา และเจ้าอธิการบุญช่วย โชติวโส (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอนาดูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมย์ อำนวนย พันธวิไล (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท 4 ของกลุ่มโรงเรียนชาวนวลักษณ์ อำเภอนวลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์หงส์หิรัญ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเนินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่ามีดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ (ความเอาใจใส่) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแม้จะมีตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่ล้วนเข้าใจในระบบการบริหารจัดการภาระงานเป็นอย่างดี ซึ่งมีรูปแบบในการบริหารจัดการอย่างสามัคคี ร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อให้ภาระงานบรรลุวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา ศรเพชร ประจิตร มหา หิง และสมปอง ขาสิงห์แก้ว (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกัน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอภินันท์ กนต์สีโล (สิงมาดา), สุนทร สายคา และเจ้าอธิการบุญช่วย โชติวโส (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอนาดูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายที่ 9 อำเภอพิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ (ความพอใจ) และด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ (ความเพียรพยายาม) ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นกัลยาณมิตร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักธรรมาธิปไตย คือการยึดความถูกต้องเป็นสำคัญ อีกทั้งมีการนำหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมสำหรับนักบริหารมาบูรณาการใช้ในการบริหารภาระงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมย์ อำนวนย พันธ

วิไล (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท 4 ของกลุ่มโรงเรียนชาณุวรลักษณ์ อำเภอนครหลวงบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารของผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ หงส์หิรัญ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอด่านซ้ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำเภอ เขต 2 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ผลที่ได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ควรใส่ใจในการนำเอาหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการภาระงานในสถานศึกษาโดยให้ครอบคลุมภาระงานทั้ง 4 ด้าน คืองานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป

1.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนโดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการด้วยการเลือกศึกษาเป็นกรณีรายบุคคลเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะวิชาการและทักษะชีวิตของผู้เรียน ควรสนับสนุนส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่บุคลากรในสถานศึกษา ควรคิดวิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อยุคสมัยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอน

1.3 สถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ให้มีการนำหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นคุณสำหรับคนทำงานมาบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการภาระงานในหน่วยงาน ฝ่าย แผนกให้มากกว่านี้ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน เสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีจิตสาธารณะเป็นพื้นฐานในการทำงาน สร้างความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ เห็นความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยให้ทรัพยากรที่มีนั้น บริหารจัดการภาระงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการนำหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คืองานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป โดยเจาะจงแต่ละภาระงาน

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาวิจัยการนำเอาหลักพุทธธรรมอื่นๆ ที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาเช่น พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 ขรรยาวสธรรม 4 สปัจริยธรรม 7 และมรรคมรรค 8 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามภาระงานทั้ง 4 ด้าน

2.3 ควรศึกษาวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาที่มีลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างกันบางเพื่อหาความแตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

- โชติกา ศรเพชร, ประจิตร มหาหิง, และ สมปอง ชาสิงห์แก้ว. (2563). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีรยาสาน จำกัด.
- บุญมี แท่นแก้ว และคณะ. (2563). ความหมายและองค์ประกอบของหลักอิทธิบาท 4. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีรยาสาน จำกัด.
- บุญมี แท่นแก้ว และคณะ. (2563). ประวัติและผลงานนักจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พระอภินันท์ กนต์สีโล (สิงมาตา), สุนทร สายคา, และ เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวโส. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอนาคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2. *Journal of Modern Learning Development*, 5(4) (กรกฎาคม-สิงหาคม), 62-70.

- เมย์ อำนวนพันธ์วิไล. (2563). วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท 4 ของกลุ่มโรงเรียนชาวนวลักษณ์ อำเภอนวลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิจัยศึกษา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, หน้า 14.
- ว. วชิรเมธี. (2564). คนสำราญ งานสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- วรภาส ประสมสุข และ นิพนธ์ กิณางศ์. (2565–2566). “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม.” วารสารศึกษาศาสตร์, 18(2), 65.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต). (2565). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 34. กรุงเทพฯ: การศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก มูลนิธิ.
- สุภาภรณ์ หงส์หิรัญ. (2567). การศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอด่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การจัดการศึกษา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.